

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XIX - SEGONA ÈPOCA

MAIG - JUNY - JULIOL - AGOST DE 1937 :: N.º 105

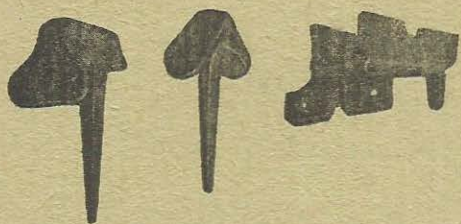
SUMARI:

TEXT: La poderosa influència de la natura. — Nit de març, per *Iu Pons*. — Els Robinsons moderns i la Ràdio, per *Ramon Cabeça*. — Dues ascensions a la paret Nord del Pedraforca, per *I. Suana i Picanyol*. — L'hora fantàstica dels Càrpats, per *Ferran Canyameres*. — Segons quin Pirineu, per *Joan Duch*. — Impressions i records, per *A. Planas*. — La Secció Femenina del Centre. — Crònica.

GRAVATS: Dues ascensions a la paret Nord del Pedraforca: Cresta final. A la dreta, comença l'última canal. — "Dit del Riambau" i parets on s'efectuà l'escalada, clixés, *Manuel Closa*.

REDACCIO I ADMINISTRACIÓ: BONAVENTURA DURRUTI, 37

CONSTRUCCIÓ DE CLAUS de totes classes i ARTICLES DE FERRETERIA

Ramon Morral

**Especialitat en tota classe de
Tatxes per a Calçats d'excursió**

Mas Adei, 21

Taller, Mina, 60

TERRASSA

Casa Martorell

Perfumeria nacional i estrangera

Plateria

Bisuteria

Paraigües

Ombrel·les

Objectes propis per a regal

Joaquim Maurín, 59 - Terrassa

VIDRES DE TOTES CLASSES

PREUS ECONOMICS

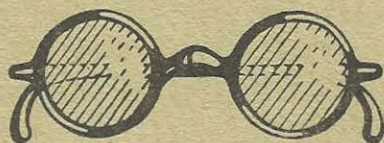
Casa Co

SANT PAU, 5

**En les vostres excursions no deu
mancar-hi el fogó "Campíng".**

**OPTICA
ALSIUS**

F. Ascaso, 8 - Terrassa

Gran assortiment en ulleres. - Despatx de

receptes. - Prismàtics. - Brúixoles. - Mate-

rial fotogràfic. - Treballs per a aficionats

CASA CUNI

CONFITERIA

RUTLLA 52 : TERRASSA : TELEFON 1717

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XIX
Segona època
MAIG - JUNY
JULIOL - AGOST 1937
NÚM. 105

La poderosa influència de la natura

SEMPRE hem cregut que els veritables excursionistes, homes de cor i de cara a la realitat viva de les coses tan sàviament creades per la naturalesa, posseeixen unes qualitats naturals impregnades pel viu contacte amb ella, qualitats que el fan digne de la terra que trepitja.

L'excursionista, en el seu agredolç camí de rodamón, ha copsat una llum i una humilitat albiradora de la veritable llibertat — de la llibertat que sols un raciocini culte i un cervell equilibrat pot apreciar amb tota plenitud — del veritable valer de les coses que ens rodegen, donant-li una fesomia especial, una visió de conjunt si voleu vaga, però autèntica.

El bagatge espiritual de l'excursionista que a còpia de rodolar amb els sentits oberts pels diferents indrets de la terra i per allà on ha pogut, s'ha anat pulint; no treurà mai cap grop que desmenteixi la seva suavitat i la seva polidesa.

És un ésser inquiet que camina sempre de cara a la llum.

Té una força d'esperit que l'aparta dels que viuen un món negre i pervers, egoista i sense cor. Aquesta escòria negra de la humanitat tan apartada de la realitat de la vida i de les inviolables normes de la naturalesa, aquesta gent que sols viuen pel vici, l'orgull i la vanitat i que sempre volen anar a cavall dels altres, són els principals culpables de la tragèdia que vivim.

Tant en el terreny moral com en el material, per aguantar-se en llurs plataformes corcades, recorren a la violència i l'engany.

L'excursionista per temperament és suau i reflexiu i sempre anhela superar-se, sacrificant-se si és necessari; no empra la violència sinó quan aquesta, monstruosament, li vol arrabassar les coses per ell més estimades.

L'ésser humà tan esplèndidament dotat per la natura, ha de tenir un concepte just i pregon i sense complicacions entrebancadores del seu pas per la terra; cal ésser laboriós i senzill, augmentant amb l'experiència del viure aprofitat, la riquesa noble i honrada de l'esperit; procurar que la nostra ruta vagi aparellada harmoniosament amb les incomputables meravelles creades per la natura, de la qual l'espècie humana tindria d'ésser-ne el far més resplendent i pur de tots.

En els moments històrics i transcendents actuals en què perillen els més elementals principis humans, l'excursionista, l'home lliure i conscient que estima la terra on ha nascut amb totes les tares i defectes que tingui però disposat a fer tot el possible per a dignificar-la i enlairar-la tant com pugui, aquest home ja s'ha situat al lloc que li correspon.

La sàvia i poderosa influència de la natura el guia serenament.

Nit de març

I

EL POETA

Sang de crepuscle! Calla la ventada;
carrer ple de tenebres de la nit
amb un fanal a cada cantonada
i una mica d'amor al fons del pit.

Carrer, tu bé saps prou aquest misteri
de la sang i el silenci! En el desert,
el cor defuig brunzent del captiveri
de la vida i la mort. El dia es perd.

I ella no ve i l'espera m'obra els polsos
i aquest martell a dintre de la sang!...
Aquests moments, Senyor, són els més dolços!
L'espera dins la tarda! Núvol blanc,

ets com la nau al fons de mar alta:
totes les veles s'han obert al vent!
Els passos d'ella! Ai! El cor s'exalta!
Carrers plens de tenebres!...Sò inclement,

repercuteixes dins la meva vida;
tardes parades en la lassitud
dels vells carrers que no treuran florida
al fons d'aquesta nostra joventut.

LA MUSSA

Poeta, on vas, callat, sense esperança?
Quin dolor t'ha nuat el sentiment?
Camines com un vell ple de recança
pels camins més humans del pensament.

No em tens a mi? Desvia aquesta pena!
Pren-me del braç, aquesta nit tot lluu.
No veus la lluna pàl·lida i serena
rodona i clara com un fruit madu?

EL POETA

Oh si, la teva veu és la campana
que dins la nit llença clarors de sol,
el teu esguard encès és la fontana
que refresca les pedres del trespol.

LA MUSSA

No sents la nit? L'eco en l'ombra madura
aquest camí que ara tenim davant,
no veus com té una nova vestidura
i s'enriola dins la nit tivant.

EL POETA

Al teu costat vull descobrir la vida!
Fugim d'aquests carrers de la ciutat;
les portes són tancades i tot crida;
la fosca té una olor d'eternitat.
Me'n vinc amb tu. Seré l'anyell que espera
una moixaina de la teva mà;
al fons de tot reviu la primavera!

LA MUSSA

Canta, poeta, canta món enllà!

II

La nit damunt el camp

EL POETA

Al teu costat floreix la nit,
tot el silenci és adormit!
Oh com és bella la natura!
Ombra mortal de pensament,
dintre la sang l'alè del vent
ha rosegat tota malura.

LA MUSSA

Sigues humà, sigues més fort,
no sents tot l'aspre de la terra?
El món és ple com una gerra
amb la mel fresca d'un record.

EL POETA

Ah, qui tingué a cada instant
present els jorns que han fet volada!
Ah, com et sento enamorada
aquesta nit d'ombra daurada
i de campanes bategant!
Perquè els meus dubtes, la foscor
no me'ls devora de ma pensa?
Diga'm, perquè sempre tinc por?
Perquè l'instant de més claror
fon en ma carn la complaença
d'un bell record encisador?
Fugim, fugim de la ciutat,
de la misèria. La vida

sota la nit té més florida
i el cor camina més callat
com un etern enamorat.

Oh quin alé de terra viva!
Oh com palpiten les arrels!
El rierol és ple d'estels;
damunt la terra no hi ha una ombra esquivat!

Oh l'olivera sobre el blat!
Tot llenc de terra és ben llaurat.
Oh aquest poder fecund de la natura
Tot és més viu, tot és més dolç;
la petja es queda dins la pols.
I tú ets més fresca, més viva, més pura!...
Oh aquest poder fecund de la natura!

M'has portat lluny de la ciutat,
de tot em sento enamorat:
de la nit i del vent i de les plantes.
Tú també ets bella aquesta nit,
floreix la rosa del teu pit
i cantes, cantes!...

Seiem al fons d'aquest marjal.
Oh com tremola el teu pitral!
Ets fresca, ets bella!...

Ara tens por d'haver vingut?
Cantem, cantem la joventut...
ai fons dels arbres hi ha una estrella.

LA MUSSA

T'he donat llum i claror
i ara em fas por!

LU PONS

Els Robinsons moderns i la Ràdio

En una remota illa de coral, confortablement instal·lats en un recó de l'Oceà Pacífic, i en el punt precís on la línia internacional de data travessa l'Equador, que ve designat en el mapa amb el nom de Canton Island, una de les illes Fènix, esdevingueren fets importants per als afeccionats a les qüestions científiques i a la Ràdio, el dia 8 de juny proppassat, amb motiu d'un eclipsi total de Sol ocorregut en aquelles latituds.

Una expedició científica nord-americana, composta d'enginyers i astrònoms, s'instal·laren en aquell isolat i avantatjós indret, a 3000 milles nord-est d'Austràlia. Centenars de tones de material hi fou desembarcat, s'hi muntà un observatori astronòmic i una potent estació emissora d'ona curta, que representava una gran despesa per radiar tan sols durant 15 minuts l'espectacle de l'eclipsi solar, la visibilitat del qual depenia, naturalment, de les condicions atmosfèriques. També s'esperava treure conclusions definitives sobre els efectes de les radiacions solars en les transmissions radiofòniques.

En el dia esmentat i a l'hora anunciada, cercàrem febrosament en el nostre aparell d'ona curta que tenim a Sabadell, l'estació anglesa de Daventry, que s'escau en la banda de 31'32 metres, la qual estació, a les vuit del vespre (hora de Barcelona i Londres), retransmetia des de Nova York (3 de la tarda), les impressions que a la vegada li eren transmeses des de les illes Fènix (8 del matí), en començar l'eclipsi.

Sentírem un excitat locutor, les descripcions del qual ultrapassaven la nostra imaginació, i ens transportava a una narració de Juli Verne: «A mida que l'eclipsi es va fent total, una estranya foscor envaeix la mar i les illes; les estrelles apareixen, i una llum pàl·lida es veu a l'horitzó, la qual prové de Venus».

La descripció no era res davant la realitat! Durant aproximadament 33 segons, el fosc disc de la Lluna tapà per complet el Sol, i al volant de la seva corona es veien enormes flamarades, algunes de dues vegades el diàmetre aparent de la Lluna.

A mesura que es tornava a fer clar, el locutor comprovava la satisfacció que es respirava en aquells moments en aquella illa, després d'haver passat la part més important de l'eclipsi. Un avió que havia tret fotografies en el moment oportú, amará amb la seva preciosa càrrega de negatius, que havien de

revelar després en el laboratori els seus secrets i havien d'ésser motiu d'estudi a les generacions futures.

Des del seu avantatjós lloc, el locutor veié alguns dels membres de l'expedició embadalits de cara al cel, en una veritable suspensió d'ànim, contemplant el magnífic espectacle, i amb el rostre que irradiava satisfacció, quan la part principal de llurs investigacions havia finit, després de 45 dies de preparacions laborioses en aquella illa deserta.

El nostre comentador digué, pel seu compte, que si bé ell havia tingut l'oportunitat d'ésser un testimoni presencial de l'esdeveniment, nosaltres, per mitjà de la ràdio, havíem pogut copsar en el mateix moment, quant de suprem era en magnificència

A les 8'15, l'anunci de: «Acaba la retransmissió des de les mars del Sud. Continuarem el programa amb danses i música de negres», ens féu tancar l'aparell precipitadament i amb certa melangia, en espera de la publicació de les conclusions definitives de l'experiència.

RAMON CABEÇA

Dues ascensions a la paret Nord del Pedraforca

Per a nosaltres el Pedraforca ha esdevingut la muntanya venerada.... La muntanya a la qual ens és obligat de retre sovint, molt sovint, la visita de cortesia. Ara mateix dins la tragèdia que vivim, barreja de lluita i heroisme, sacrifici i esperança, hem aprofitat un curt parèntesi en el treball per acostar-nos a ofrenar-hi el testimoni de la nostra idolatria. Hem pujat a la muntanya encara ratllada de blanc i hem arribat al cim juntament amb la boira. Gosariem dir que ens hi ha fet bona companyia; com una verge pudorosa ha embolcallat les llunyanies lluminoses, que s'estenen cap a ponent seguint la serralada del Pireneu i ens ha vedat de cercar-hi el punt precis on comença serres avall la tragèdia. Hi feia fred i els companys acostats uns als altres tot renovant les forces i menjotejant, escrutaven el llibre registre. Les darres ascensions registrades són precisament les de companys terrassencs que en

el curt permís que els ha estat concedit abans de sortir cap el front, han vingut ací com nosaltres mateixos a retre testimoniatge d'afecte i de continuïtat.

De retorn a ciutat l'amic ens demana quelcom per «ARXIU». Tasca fàcil ahir, tasca difícil avui. Ressenyariem la nostra darrera estada al Pedraforca però les divagacions ens farien córrer la ploma a través del passat i del present. Perduts en l'enuig del dubte, cercant antecedents, ens ve a les mans el butlletí del Club Muntanyenc Barcelonès de Gener-Febrer 1936. El bon amic Llopis hi ha ordenat les ascensions a la Paret N. del Pedraforca tot classificant-ne les vies i les dificultats:

Segon grau per la via de la Grallera.

Tercer grau per la via Estassen, al cim del Calderer.

Quart grau per la via Llopis Vilaret, (variant de l'anterior)

Cinquè grau per la via del Gat.

Acostumats a ordenar les nostres ascensions segons el grau d'emoció, prescindint per raó de la complexitat dels problemes d'escalada, el factor temps i els d'ordre subjectiu, tan diversos a l'escalador, ens és difícil d'acomodarnos a un grau de dificultats específiques seguint un ordre tan simple com és del n.º 1 al 6 i accessoris inferiors i superiors. Però la classificació és feta i no la discutirem pas. Per a nosaltres, els dos companys que havem convertit en realitat els projectes tantes voltes discutits, el grau de dificultat ens interessa molt poc. L'ordre d'escalades ens sorpren:

De l'any 1922 al 1935 per la via de la Grallera s'hi han registrat cinc ascensions. La nostra fou la darrera i data del 1934.

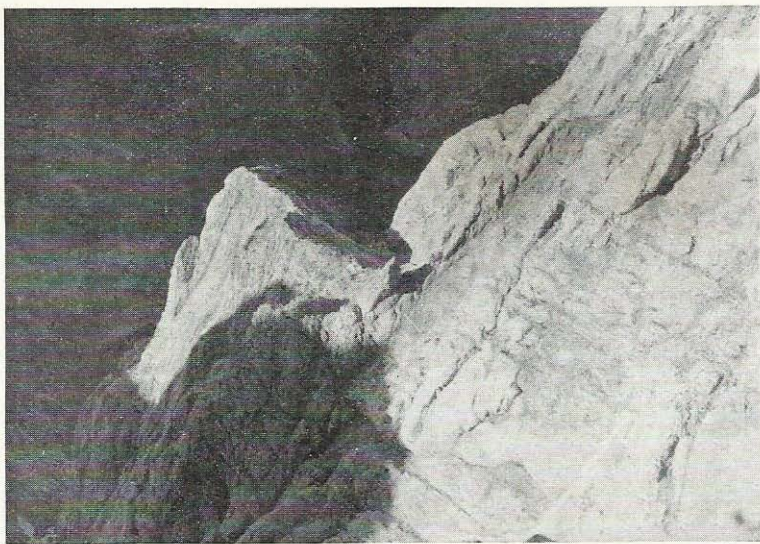
Per la via Estassen. Dues ascensions, essent la primera la de l'any 1929 i fou també la primera d'aquell sector central. Per la via Llopis Vilaret, variant de la via Estassen i més decantada a les parets a la dreta del Riambau s'hi compten sis ascensions, essent també la nostra la darrera, amb data de Juliol de 1935.

La síntesi d'aquesta exposició és la següent: Cinc ascensions per la Grallera, d'itinerari relativament fàcil i vuit per la vessant de dificultat més accentuada. És a la vista que la nostra mainada excursionista ha mirat amb mals ulls l'una via i l'altra i no obstant mai insistirem prou sobre la realització en el bon temps del senzill itinerari de la Grallera.

En Manuel Closa i jo, el mes de setembre de l'any 1934 ens trobàvem de bon matí dessorra la gran muralla. Des de la nostra sortida del Gresolet

el cel lleganyós s'atapeïa de núvols i pel cantó de Cadí s'ajeia la boira damunt els cims. El sol però lluitava bravament i ullerós ens enviava de tard en tard un raig de claror. Engrunes minses al peu del monstre de pedra i envaïts de dubte esmorzàvem sense ganes. Un lleuger goteig ens feu prendre una determinació: deixàrem per un altre dia la via difícil i muntàrem per la Grallera. Presa la determinació, clos l'assumpte. Pujàvem ardidament i depressa fins el peu de les llastres dessota el trau escorredor de la canal que davalla de la mateixa bretxa de la Grallera, a l'ensens que recollíem una corda deixada per altres companys en un descens anterior. Fàcilment fou passada la petita dificultat i sense més destorbs tot admirant i escrutant l'itinerari per la paret de l'altra vessant de Riambau arribàvem a la Grallera i d'allí al cim septentrional. Continuàvem l'excursió fins al cim del Calderer i tot seguit avall al Gresolet. A mig camí ens vingué a sobre la tempesta que es mantingué molta estona amb un luxe de pedra, aigua, detonacions i llampecs. Mútuament ens regraciàvem de no haver seguit la via dificultosa. Possiblement hauríem depassat de bon tros tots els graus de dificultats i la nostra còrpora se n'hauria ressentit. De retorn al Gressolet, en havent sopat, contemplàvem la silueta altilva destacant sota un cel estelat i lluminós. El Pedraforca renovava el convit.

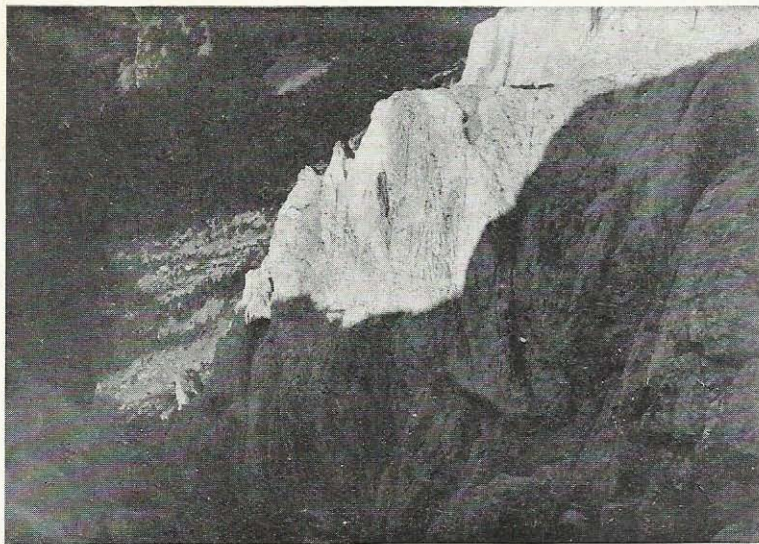
I l'any següent altra volta els dos companys, afortunats llavors sota d'un sol que cremava i amb una perspectiva de bon temps assegurat, començàvem l'escalada de les parets a la dreta del Riambau. Fàcilment arribem fins al «Dit del Riambau», on canviem les sabates per espadenyes, preparem les cordes i l'ordre d'escalada. Agatem per on millor ens sembla però decantant fortament cap a la canal del Riambau. Aviat som insectes arrapats a la paret, avançant lentament i deixant al fons del fons la vall mig adormida. Una curta canaleta en la qual utilitzem dos pitons ens treu de la verticalitat obsessionant de la paret. En un forat de la mateixa, punt d'apoi per la mà esquerra, hi ha quelcom que no és pedra. Es un niu de gralles i per això la parella volta a l'entorn de l'agosarat escalador mentres aquest contempla els dos ous de color confús esquitxats de negre. El treball de remuntar el fato ens aclapara. Ens animem. Som al primer planell i tenim la impressió que hem remuntat el tros pitjor. Per un pas de pèndol assolim una altra aresta, un altre planell i sortiem seguint una canal de bon pujar al peu d'una bretxa en el mateix contrafort que fineix sobre el «Dit del Riambau». A tota aresta remuntem aquest pas i després d'assegurar la corda en uns pitons que hi trobem clavats, guanyem la cresta o cim del contrafort al costat mateix d'un pi

Clixé, *Manuel Closa*

DUES ASCENSIONS A LA PARET NORD DEL PEDRAFORCA

Cresta final. A la dreta, comença l'última canal

Clixé, *Manuel Closa*

DUES ASCENSIONS A LA PARET NORD DEL PEDRAFORCA

«Dit del Riambau» i parets on s'efectuà l'escalada

trist i solitari que s'hi manté arrapat. D'aquest punt al cim, ve un itinerari de canals fàcils a tot ésser-ho i prou interessants per a què hi anem passant temps. Són ja les primeres hores de la tarda quan assolim el cim.

Sentim un goig íntim i ens dolia deixar aquells rocams. Però calia retornar al Gresolet sense presses. Mentre feiem via avall, esguardàrem el Pedraforca com l'amic de tota la vida.

Barcelona, Juny del 1937.

I. SUANA I PICANYOL

L'hora fantàstica dels Cárpat

—Seguiu fidelment els meus passos; altrament, topareu amb les soques i les pedres, — ens digué el que feia de guia.

La taca blanca que projectava la llanterna, de la qual ell s'havia proveït, dansava davant nostre aclarint fantàsticament el corriol.

Un de la colla es queixava d'haver emprès la caminada essent encara fosc i un altre replicà:

—Era necessari per a poder arribar al lloc indicat abans de la sortida de sol. No us en arrepentireu d'aquí una estona. Ànim, que aviat arribarem als planells del Zamura.

-- Endavant, doncs!

Un cop franquejat el riu Prahova per un tauló fràgil, els nostres peus s'enfonsaren per la catifa verda de la muntanya Zamura i a la banda esquerra aparegué una pàl·lida llússor, vers la Valèa Fetei (la Vall de la Filla).

—Atenció! El sol va a prodigar-nos els seus efectes de llum. Assentem-nos de cara als Cárpat i mireu bé.

El vel de la nit anà aplegant-se poc a poc. La massa ciclòpea de les muntanyes es dibuixava cada moment amb més limpidesa. De sobte, les crestes s'encengueren, els pics flamejaren.

—Es l'hora roja, l'hora dels robis.

La cadena dels Cárpat estava colorida pels raigs oblics del sol neixent. El fistó de la cresta era encès; els pics, en flames, amenaçaven el cel, com sorgint d'un immens braser atiat constantment.

Però de mica en mica, la incandescència perdia el seu esclat i prompte els costats dels Cárpat s'emboïllaren d'un color mussolina, d'un rosat tendre, vaporós.

—Es l'hora rosa; l'hora subtil i fugitiva de les llegendes, l'hora màgica.

A manca d'una definició més adequada, en diuen «hora» de la durada d'aquests jocs de llum que, molt sovint, persisteixen sols alguns minuts.

Les tenebres dels últims contraforts i de les vessants baixes de la vall anaven dissipant-se. El vel rosa s'esfumava i els Cárpatz aparagueren banyats d'or líquid.

—Aquí teniu l'hora daurada. L'hora de la llum crua, engegadora. I ara, contempleu! No és aquest el més esplèndid quadre que les muntanyes han ofert a la vista de l'home?. Aquí hi ha tot el que pot endolcir i fer vibrar l'ànima d'un poeta o d'un senzill amant de la naturalesa. És un panorama únic en el món! D'aquest conjunt se'n desprèn gràcia i boniquesa, força i severitat, esperit i majestàt. La vall del Prahova s'ha eixamplat i el riu s'aparta per respecte als Cárpatz gegantins. Per damunt el seu llit s'hi estenen terrasses que, al més fort de l'estiu, es vesteixen d'una flora meravellosa en matisos.

Al cap d'un moment desaparegué l'or, adquirint un fugisser color verdós.

—L'hora real està a punt de sortir. Les muntanyes adopten llur color natural. Teniu, ja comença...

De mica en mica els matisos de les diferents parts de la serralada recuperaren llurs vertaders valors. El gris, tonalitat dominant d'aquelles pedres calcàries en cobrien la rasant. Les taques blanques, degudes a la desagregació de les roques, exageraven el negre de les regueres o replecs recorreguts per les aigües de les tempestes. Els pins enfilant-se tacaven d'illots verds el color neutre de la pedra. L'herba arrapada a les sinuositats, o reposant per les pendents menys ràpides, projectava plaques de rojol groguenc al conjunt.

—Això dura fins que el sol ha passat el migdia. Després, el quadre canvia i arriba l'hora de vellut. És una hora que es pot observar especialment en ple estiu. El sol, havent fet la meitat del seu curs, recorre el seu trajecte declinant. Els seus raigs oblics agafen al revers els costats dels Cárpatz i es destaquen les parts més agudes. El Caraïman que, sota l'engegadora claredat del sol material, sembla un bloc compacte i net, es pobla d'innombrables rocs, l'individualitat dels quals es imperceptible a simple vista pocs moments abans. És un apilotament caòtic de pedres, la lluita de les penombres amb la llum... I el vellut?. És precisament l'estranyesa del fenomen. Totes aquestes arestes, totes aquestes rasants, no donen una impressió de cruesa malgrat aquesta diversitat de formes turmentades; semblen tamitzades a través de centenars de sitges. Això dóna la sensació d'un tros de vellut que hom voldria acariciar amb la mà i amb els ulls. Però aquest és encara un dels aspectes canviants de la mun-

tanya... El darrer joc de llum reemplaça el vellut i l'hora malva desplega els seus efectes. Els raigs, cada cop més oblics del sol que va a la posta, ja no toquen les parts baixes dels Cárpat i el negre puja; un negre violeta que aviat s'escampa per tota la muralla que barra l'horitzó. El sol desapareix darrera la cresta; per la profunda esclatxa de la vall dels Jeps envia feixos de raigs que donen a la gran mola i als pics de la vessant unes formes rígides, rectilínies, que semblen artificials. La penombra s'acusa i el vel violeta ennegreix. Cap al cel s'aixeca un incendi que s'apaga aviat. Cau el crepuscle; és l'hora angoixosa de l'indecís, del misteri. Un estel brilla dalt el Caraiman, després un altre, i tota la cúpula s'il·lumina. La massa negra dels Cárpat es precisa, s'imposa, i llur cresta dibuixa damunt el cel un brodat harmoniós. I si surt la lluna, cobreix d'una claredat lletosa la gran serralada que apareix puixant, feréstega i misteriosa.

En acabar d'escoltar això oïrem un so que retrunyí amablement. Era el *buccin*, corn dels Cárpat, instrument usat pels pastors; un tub de fusta de titler que es va eixamplant. La seva llargada pot ésser de 2 a 3 metres i està cobert d'escorça de cirerer sòlidament enganxada. Sona amb una extraordinària intensitat i sentit de lluny és molt agradable.

A poc a poc, com si ens dolgués abandonar aquell espectacle d'efectes lluminosos tan canviants, deplorant no poder passar el dia a aquelles altures per a copsar també l'encís de les hores de la tarda i el capvespre, dirigirem els nostres passos vers una casa construïda amb troncs d'abet, recoberts de llates, amb els intersticis tapats amb fang i pintada de blanc. Segons ens digueren, era fresca a l'estiu i calenta a l'hivern. La mestressa emblanquina l'exterior cada any i l'interior cada mes, seguint instintivament una excel·lent prescripció d'higiene. Aquestes cases, totes blanques, aclofades entre la verdor, penjades per les pendents de les muntanyes o assegurades als cimals, són molt gracioses. Donen als llogarets de la muntanya romanesa aquest somriure benefactor que sobta als estrangers. Quina diferència de les cases de pedra de les nostres muntanyes, que tenen l'aspecte trist d'una reunió de tombes i que evoquen la indigència!

Allà tot té un color alegre. Els vestits, les parets, el paisatge, tot, tot, àdhuc aquella pasta de moresc que ells en diuen *mamaliga* i que, regada amb una copa d'aiguardent de prunes, posa als llavis de tothom un somriure fresc, colorit i corprenedor com l'hora canviant d'aquelles contrades de la Romania vetusta com la mateixa naturalesa.

Segons quin Pireneu

Les vacances estiuenques de l'any trenta tres foren causa de que ens apleguéssim cinc companys del Centre per anar al Pireneu a gaudir fresca. El Pireneu! Cascades gelades, congestes, claps de neu!... bé si, però tothom amaga que al Pireneu hi ha recons plens de calor i viles que fins tenen anomenada d'estacions d'hivern. Altrament per arribar-hi calen tantes molèsties! Però, què hi fa, si el gaudi màxim de l'home és moure's; si el plaer cabdal de l'excursionista i del rodamón és sols traslladar el cos de l'un lloc a l'altre, pujar-lo ací, baixar-lo allà, sota el pretext de fruir les bel·leses de la naturalesa!

El tren del vespre ens tragina a Saragossa. És un tren curull de gent, de conills, de gallines, de pols carbonosa i de calor. A les tres de la matinalda baixem a la capital de l'Aragó. En aquesta hora no val la pena de cercar una cambra d'hostal puix ultra que encara suariem més que ací en l'andana bruta de l'estació, serem més a prop del tren que al matí ens portarà a França per Canfranc.

El sol matinal d'Aragó crema i el tren ardent esbufega per la vall del riu Gállego amunt. Pobles grocs i eixuts damunt la terra groga i resseca: Zuera, Ayerbe. Prop de Jaca el paisatge esdevé més interessant alhora que la xafogor migdial pren una gran importància. El riu salta pel fons de la vall i es deixa retenir de tant en tant en algunes preses; la carretera per on un dia baixaren de Jaca els herois Galán i García Hernández fa zigzagues pels turons de l'altra banda de la vall. Anem entrant al Pireneu. L'estació internacional de Canfranc és vasta, alta, imponent; està situada entre enormes espadats amb poca vegetació que l'emmurallen per tots costats. Acomplerts tots els romansos que cal fer en les fronteres, pugem al tren francès i per fi gaudim d'una estona de frescor mentre el comboi llisca pel llarg túnel de Somport. La vall francesa que seguim és plena de verdor i d'aigua però a mida que baixem vers la plana d'Oloron i Pau fem coneixença amb una nova xafogor més molla, més enganxosa, més tova que la d'Aragó i la de casa. Jo ignorava que Pau precisament és estimada com a tèbia vila hivernenca i es veu que el dia que hi vàrem arribar era un dels més perats de l'estiu.

Tots hem estat refredats un dia o altre i a tots ens han donat entenent que per guarir cal posar la cara damunt una olla d'aigua en ebullició. Aquesta fou la sensació nostra en arribar a la senyorivola vila de Pau. Tots els edificis estaven embolcallats en una boira baixa de forn, en una calitxa blava simplement asfixiant. En sinceritat vàrem maleir els termòmetres que permetien aquella enormitat. La gent, completament desmoralitzada, en cos de camisa o samarreta anaven d'esma pels carrers; la pintura dels llavis i dels pòmuls de les dones es liquidava, a la vista del públic, en regalims gelatinosos i nosaltres, que no havíem dormit i havíem dinat mediocrement, ens movíem feixucs, anquilosats per un tèrbol pes al cap que ens aplanava. L'únic desig era fugir d'allà vers les muntanyes, vers el veritable Pireneu, puix si Pau era el Pireneu ens havien ben estafat!

Però veureu, érem o no érem excursionistes? El bon excursionista ha de treure profit de l'excursió. Nosaltres havíem de prendre apunts, fotografies i havíem de visitar tot allò visitable malgrat tinguéssim les robes del cos fetes unes pastetes. Per això fèrem cap al castell. Si calor feia a fora més en feia dintre aquella fortalesa de pedra. El guardià prou garlava mostrant-nos mobles i tapissos, però nosaltres en entrar a cada nou local corríem cap a les finestres esbatanades a la percaça d'un impossible alè d'aire. Vàrem sortir planyent amb tot el cor el rei Enric IV, si és que passava els estius allà.

Vàrem sopar entre quatre ventiladors que solament aconseguien remenar l'aire d'infern. Recordo que un gelat que ens van servir va arribar a la nostra taula reduït a mig i vàrem haver de cuitar a engolir-lo perquè es liquidava ràpidament. A desgrat de l'hora vespral la xafogor no havia minvat. A la plaça principal, dalt un quiosc, uns pobres músics, lluents de cara, sonaven una música plena de desesmia. Les cerveses i els sifons anaven gorja avall sense interrupció. Amb els ventres plens de remors de bot ple anàrem al jas. Estic ben convençut que el no haver dormit la nit anterior i la fatiga de tot el dia no haurien estat prou poderoses per a fer-nos dormir en mig d'aquella xafogor persistent. El principal factor que ens féu obtenir un son espès fou la perspectiva de que l'endemà marxàriem de Pau per a no tornar-hi mai més.

JOAN DUCH.

Impressions i records

Vinaroç és un poble valencià banyat per la Mediterrània prop de les terres catalanes. Té un port teatral i dones belles, d'una bellesa forta com el paisatge del seu port. Quan hom arriba a Vinaroç procedent de Tortosa i porta la impressió dels seus plans, amb els seus recs i aiguamolls, amb verd, molt de verd, i arroç i més arroç, horta, claror, llum i sol, té la impressió que és un poble barreja de pescadors i hortolans, d'una grandesa d'esperit i francs fins al grau màxim.

No cal fer un gran esforç perquè us quedi gravat el record de la seva gent, del seu paisatge, la seva llum, els seus camps verds, el verd fort dels seus arrossars i la bellesa de les mosses i del dinar de quatre peles amb llagosta, arroç a la paella i peix fresc, molt de peix. (Això darrer, ara, és un somni daurat).

* * *

Tarragona, ciutat d'origen romà, i de molta importància, té entre els catalans rodamons una força atractiva. Hi arribem un vespre serè i orfe de lluna; els estels brillen i la ciutat dorm. Ens hi endinsem per la carretera de Tortosa amb més gana que enteniment. Donem un tomb pel passeig i entrem en un hotel, l'únic en aquella hora obert. Hom té la impressió que no és pas el lloc més apropiat per a fer un àpat de mongetes i bacallà, però hom espera que quelcom posarà a to els nostres estòmacs. Fixeu-vos: una taula, flors, més flors, senyors per ací, senyors per allà; mirades de reüll dels cambres, sucs, patates, herbes i gana, molta gana, potser més que abans d'entrar-hi.

La rambla de Tarragona és bella, amb els seus bancs, els seus llums, tot arreglerat amb la disciplina d'un exèrcit imaginari, cafès, molts cafès, gana, molta gana...

En guardarem un gran record de Tarragona!

* * *

Per la tardor, quan la fresca de la matinada talla la cara amb fiblades d'agulla, pedalegem per la carretera de Castellar. Amb quina finalitat? El Montseny.

El cel emboirat d'una negror de tempesta; els núvols corren d'un cantó de cel a l'altre, però hom segueix enllà i els pobles passen un rera l'altre, amb massa parsimònia: Castellar, Sentmenat, Caldes, Sant Feliu, Castellterçol i Moià. Ací les boires es conjuren contra nosaltres i aigua va; després de dues hores, seguim el camí i arribem a Collsuspina i el cel torna a obrir l'aixeta. Dinem en un casalot de l'edat mitjana i quan el sol sembla que vol fer l'ullet, amb fang pels descosits arribem a Tona i altra vegada torna a ploure.

Arribem a Balanyà, i per acord unànim hi fem nit. Cansats i molls, amb ganes d'un llit tou al qual pensem fer honors, però el cel s'aclareix, el sopar anima i bruts de fang ens sentim amb forces per treure el nas a la sala de ball d'aquest poble rialler i franc de la plana de Vic, del qual guardem el record d'un company nostre que portava uns pantalons de recanvi, que varen ésser l'embadaliment de les noies de Balenyà, i també d'un catre trencat cansat de soportar el nostre humor juvenívol.

* * *

Deu companys ens trobarem un dia del mes d'agost a l'estany gran del sot de Carençà. Àpat original: pa i formatge barrejats amb dàtils i prunes. Tenim un pla esbossat i si el temps ajuda seguirem avall per les gorges fins a Thués, pujarem al tren i a Mont-Lluís farem nit, escalarem el Carlit i per Lanós davallarem a la vall de Carol. Però segons un adagi: —L'home proposa i les circumstàncies disposen— i en aquest cas així va passar.

El temps no va posar-nos pas cap entrebanc al nostre projecte, teníem sol, cel blau, aire fresc... però les forces físiques ens fallaren. Camí llarg, palanques corcades sobre el riu, més palanques i aquestes caigudes i podrides, aigua, nervis, serenitat perduda, el sol es fon, fosca, estels, desorientació, campí qui pugui i silenci de la nit que passa.

L'endemà ens aixequem després d'una nit serena passada al ras i ens trobem a cinc minuts de Thués al peu de la via-ferrada.

I això que un company volia imitar els guies alpins!

A. PLANAS.

La Secció Femenina del Centre

Com és molt natural, l'ingrés a files de crescut nombre de consocis, ha aclarit considerablement l'estol de joves actius del Centre. Ni cal dir que la pràctica de l'excursionisme, els haurà estat extremadament favorable.

Però es dóna el cas, que aquests estimats companys absents temporalment i als quals desitgem molta sort i coratge, són substituïts per un estol de companyes, que de fet han format una nombrosa i encoratjadora Secció Femenina.

Dintre les seves possibilitats, treballen tot el que poden en bé de la nostra terra i de l'excursionisme.

No volem esmentar, per ésser conegudes de tots, les tasques que aquestes excel·lents companyes han realitzat; sols direm que no resten inactives un sol instant.

Totes les simpaties, doncs, per aquesta Secció Femenina que honora el CENTRE EXCURSIONISTA.

Crònica

N'EVARIST RIGOL I SIMON

El veterà excursionista i estimat company, traspassà el dia 25 de juliol darrer, víctima d'un lamentable accident de treball.

El CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA sent una dolor profunda en perdre tan estimable i bonadós germà, que tant ens havia ajudat en la nostra tasca i que, com a humil paga als seus mereixements, havíem nomenat Soci Honorari. En pau descansi.

Reunió general extraordinària. — Convocada a l'efecte, el dia 27 de maig prop-passat, tingué lloc la Reunió general extraordinària per tal de reorganitzar l'estructuració del Consell Directiu, cobrint els càrrecs vacants motivats per les actuals circumstàncies. Per unanimitat s'elegiren els següents consocis:

President i Vocal d'ARXIU	Rossend Graner
Vice-president.	Avelí Gomez
Secretari	Josep M. ^a Fargas
Vocal d'Arqueologia, Història i Art. .	Salvador Martí

Tots aquests companys, junt amb els que queden d'anterior elecció, més els presidents de les Seccions, formen el Consell Directiu. Heu-vos-els ací:

Tresorer	Joan Borràs
Vice-secretari	Josep Tintorer
Bibliotecari.	Andreu Planas
Vocal d'Excursions	Francesc Aliguer
Vocal (Secció d'E. de N. i d'A. M.) .	Joan Ballber
Vocal (Secció de Fotografia) . . .	Jaume Altimira
Vocal (Secció de Ciències Naturals) .	J. Datzira i Vidal
Vocal (Secció d'Atletisme).	Miquel Boada
Vocal (Secció Femenina)	Rosa Aliguer

L'Assemblea acordà que aquesta Junta exercís les seves funcions mentre durin les actuals circumstàncies, quedant, doncs, suspesa l'elecció reglamentària anyal del mes de setembre.

Biblioteca. — De la Conselleria de Cultura del nostre Ajuntament, hem rebut una important quantitat de volums destinats a la nostra Biblioteca, els quals llibres esmentarem detalladament en el pròxim número. Gràcies.

Museu. — Del nostre consoci i membre del C. D. en Salvador Martí, hem rebut amb destí al nostre museu, un bell i vistós exemplar de Gat mesquer (*Geneta geneta*) i un formós Toixó (*Meles meles Marionensi*) del consoci en Ricard Altayó. També del consoci en Pere Puig, hem rebut per a la col·lecció, una moneda italiana i una altra molt rara del consoci en Joan Girona. Gràcies a tots.

Als socis mobilitzats. — El Consell Directiu assabenta a tots els nostres consocis, que en la reunió del dia 5 de juliol, acordà eximir de paga-

ment a tots els socis mobilitzats militarment i considerar-los amb els mateixos drets envers l'entitat.

No abasta aquesta consideració, als mobilitzats en indústries de guerra.

Socis ingressats darrerament. — Jaume Gili Padrós, Joan Alayendra Izard, Alfons M.ª Ubach Prat, Joaquim Morera Falcó, Francesc Ubach Vinyals, Delfi Taló Comas, Ferran Ferrerí Pelay, Domènec Argemí Riera, Ramona Crusellas Rubis, Joan Rius Llauredó, Rosa Oliveras Mestres, Paquita Culet Turguet, Francesc Marinelo Sucarrats, Montserrat Castañé Font, Maria Argemí Culèll, Joan Ubach Plans, Dolors Clusellas Rubis, Cecília Aitona Vic, Rosa Mirsa Casamada, Josep Torras Grau, Josep Meler Solano, Vicenç Torrents Gamisans, Rosa Pellicer Balada, Vicenç Muntaner Grau i Espiridíó Huch Macarulla.

La Guia Monogràfica de Sant Llorenç del Munt. — Amb el retard ocasionat per les actuals circumstàncies, actualment s'està procedint a la correcció de les proves gràfiques del mapa general de la muntanya. L'edició del mapa petit, o sigui el que abasta solament el massiu del Sant Llorenç i la de l'elegant volum que forma el text, està ja del tot enllestida.

Confiem que molt aviat podrà aparèixer aquesta nostra guia, tan esperada pels excursionistes.

Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya *Classificador d'Escalades.* — La Directiva d'aquesta Secció, amb la col·laboració d'entusiastes elements del Centre, està treballant per a portar a terme un classificador d'escalades. Aquest comprendrà les regions del St. Llorenç, Montserrat, Pireneu i altres importants i alterosos indrets de Catalunya.

Tots els companys que hagin realitzat escalades, són pregats de facilitar detalls de les mateixes a l'objecte de que puguin ésser registrades en les fitxes corresponents el major nombre possible de dades.

També són pregats els companys fotògrafs de facilitar fotografies que facin referència a les esmentades escalades.

EXCURSIONISTES!

PER A EFECTUAR VOSTRES
COMPRES NO OBLIDEU

Sabateria Egara

Milícies Catalanes, 24 - Rba. Egara, 213

RADIO :: DISCOS

PIANOS DE LLOGUER
TOT EL REFERENT A MUSICA
VENDES A TERMINIS

CASA FARRAS J. Jover, 18

ALFOMBRES - PERSIANES - HULLES - PLOMERS - RASPALLS -
BARRETS - ESPARTERIA

A. Rovira

Casa fundada en 1770

Joaquim Maurin, 14 Terrassa

Guarnicioneria i Corretges de cuir i goma

J. CASTELLA ESPAÑÓ

Casa fundada en 1790

F. ASCASO, 22 - TELEF. 2151

Victòria
Hotel
Restaurant

Milícies Catalanes, 50
Telèfon, 1815

NOVA DIRECCIÓ:
ANTONI ARNAN

Carta-Coberts-Barquets - Pensions a preus reduïts

Casa GORINA

Material per a Oficines

Milícies Catalanes, 59 Terrassa

RELOTGERIA CASTIN

TALLER REPARACIONS

Raval, 25 Terrassa

Visiteu la Jardineria Casa Martínez

CONSERVACIÓ DE JARDINS
RAMS I CORONES

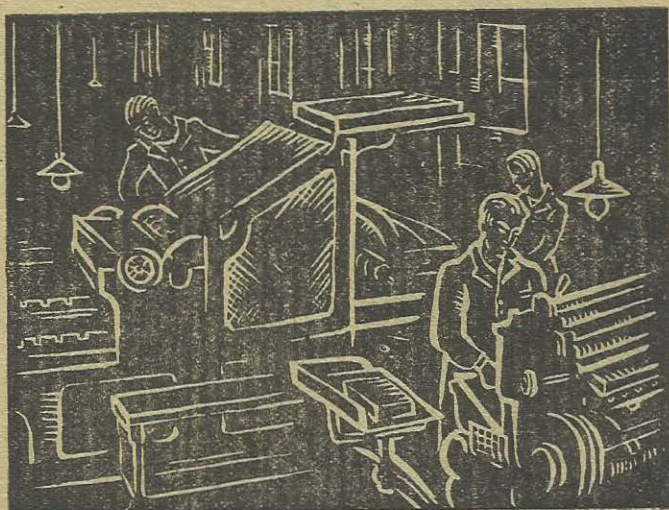
VALL, 27 TELEF. 1153

Arts Gràfiques en general

CONTROL
OBRER

Joan Mottal

IMPREMTA I REL·LIGATS

Bonaventura
Durruti, 22
Telèf. 1424

T E R R A S S A